

Тема: спільнокореневі слова. Корінь слова.

Мета. Сформувати в учнів уявлення про спільнокореневі слова на основі спорідненості слів.

Навчити розрізняти слова, близькі за значенням і спільнокореневі слова.

Навчити виділяти спільну частину споріднених слів – корінь.

Розвивати уважність учнів до лексичного значення слова.

Формувати вміння робити висновки на основі власних спостережень і отриманих знань.

Виховувати патріотичні почуття.

Обладнання. Підручник «Рідна мова». Ілюстрації. Роздаткові картки.

Тип уроку. Урок засвоєння нових знань.

Хід уроку

1. Організація уроку

Хай дзвенить пташиний спів

І біжить гірський струмок,

А шкільний дзвінок скликає

Учнів на новий урок.

- Почнемо урок з привітань і побажань

(Діти вітаються з присутніми на уроці вчителями. Вчитель бажає учням:

бути впевненим в своїх силах;

будь стриманим, не забувай піднімати руку, коли хочеш відповісти;

nehaj ваше письмо буде таким же гарним як і усні відповіді.

Діти бажають вчителю:

щоб урок був вдалим;

щоб був гарний настрій.

Діти бажають присутнім:

щоб раділи за них;

щоб їм було цікаво.)

2. Мотивація навчальної діяльності.

Девіз нашого уроку: “Уважність, старанність, праця – наш шлях до знань”

Якщо ви скористаєтесь цим девізом, то зможете піднятися на вершину знань.
Вам допоможуть сходинки.

Робота в зошиті. Запис дати і каліграфічної хвилинки.

Каліграфічна хвилинка.

Уу і і їнкр Україна- звуко – буквений аналіз слова.

3. Актуалізація і корекція опорних знань.

Словниковий диктант за методикою “Навчання в русі” .

-На які питання відповідають іменники, прикметники,
дієслова, службові слова?

Іменник – руку підняли в гору.

Прикметник – рукою показують хвилі.

Дієслово – складать дві руки.

Службове слово – аплодисменти.

(Рідненька, дитина, навчає, слухаю, уважний, до, під, слово, урок, чудові,
співав, дзвін, молодість.)

4. Повідомлення теми, мети, завдань уроку

1.) - Слів у мові так багато (до речі, тільки іменників зібрано близько 135 тисяч слів, вчені записали їх в 35 томах словників), що в “гущавині мови” можна заблукати, якщо не вміти розпізнавати слова.

Тому до нас сьогодні на урок завітали чарівні гості: Мовочка і Суржик, які навчати вас їх розрізняти. (Перегляд відеоролика)

2.)Оголошення теми уроку.

Спільнокореневі слова. Корінь слова.

Підготуйте зошит для класної роботи.

3.) Що в назві теми вас здивувало?(Корінь слова)

Асоціативний кущ:

Чи вмієте підбирати до слів асоціації.

Наприклад: колесо – машина, урок – учитель, стіл – хліб, і т. Д

-А які асоціації у вас виникають , якщо ви чуєте слово КОРІНЬ ?

Складаємо асоціативний кущ до слова КОРІНЬ на дошці,

- Скажіть, а якщо у квіточки , зрізати корінь ,чи вона житиме?

- А яке значення кореня для слова?

4.)Презентація «Корінь слова»

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ УРОКУ

Я сподіваюся , що після цього уроку ви зрозумієте, що таке корінь слова.

Зможете добирати спільнокореневі слова.

Навчитеся розрізняти спільнокореневі слова від слів , близьких за значенням.

5.) Сприймання і усвідомлення учнями нового матеріалу.

1. Спостереження

Прослухайте вірш. Яке слово в ньому пишеться завжди з великої букви?

Що краще у світі за рідну місцину?

Вкраїна , як ненька одна,

Люблю я всім серцем свою Батьківщину,

Для мене – найкраща вона.

- Запишіть це слово в зошит.

- А яке лексичне значення цього слова?

- Від якого слова утворилося слово **БАТЬКІВЩИНА**?

2. Запишемо у зошит і на дошці:

Батьківщина

Батько

Батьківська

- У мовознавстві виділяють корінь дугою , наче бережуть від усього парасолькою.

- Отже, слова БАТЬКІВЩИНА, БАТЬКО, БАТЬКІВСЬКА мають спільну частину, вони наче родичі(споріднені), отже, вони спільнокореневі.

3. Фізкультхвилинка

4. - Прослухайте вірш. Які слова у вірші називають по іншому Батьківщину?

Мені Україна за все наймиліша-

Це рідна Вітчизна як мати – одна.

Для кожного з нас вона Батьківщина,

Найкраща у цілому світі вона.

5. - Записати в зошит: Батьківщина, Україна, Вітчизна

-У цих слів немає спільногого кореня, вони не споріднені.

Їх об'єднає те, що вони близькі за значенням.(Синоніми)

ОТЖЕ, Які слова ми називаємо спільнокореневими?(Презентація)

(які мають спільний корінь)

6. Опрацювання правила з таблиці.

Фізкультхвилинка **Відпочинок для очей.**

8. Робота за підручником.

Словниковий диктант за вправою ст. 71, 152(коментоване письмо.)

- На які питання відповідає кожне слово?

- Який висновок можемо зробити?

(Спільнокореневі слова можуть відповісти на різні запитання)

VI. Закрілення вивченого.

1. Самостійна робота. Вправа 155. (Записати вірш, знайти спільнокореневі слова та визначити корінь.)

2. Добір споріднених слів різних частин мови.

На дошці запис:

Що? Що робить? Яке?

Розповідь розповідати розповідне

Питання

Спонукання

Діти добирають відповідні слова і записують їх на дошці.

-З яким іменником можна сполучити всі ознаки?(Речення)

5. - Складіть усно речення(розповідне, питальне, спонукальне) про Батьківщину.

6. Тестові завдання.

7. Фізкультхвилинка .Танцювальні рухи під музику.

8. Повторення і закріплення вивченого матеріалу.

1. (Робота в групах за картками)

2. Мовна скарбничка.(Прочитати і порівняти стовпці слів.)(Далі їх закрити)

Півень тополя

Соловей верба

Ластівка

барвінок

Жайворонок

- В якому стовпчику слів менше?

- Яке слово друге?

Яке слово останнє?

- Чим відрізняється перший стовпчик від другого?

9. Підсумок уроку. Рефлексія. Закінчи речення:

Сьогодні на уроці я дізнався.....

Сьогодні на уроці я вчилася

Корінь слова – це

Найбільше на уроці мені сподобалось....

Свої знання я зможу використати.....

Наш урок був.....

VIII. Домашнє завдання. ст. 71, впр. 154.

1. Поаплодуйте собі за гарну роботу на уроці. Поверніться і поділіться своїм гарним настроєм з присутніми.
2. Із кожного ряду вибери тільки ті букви , які не повторюються і склади з них побажання

МКБМУДКМЬКТМЕ (будьте)

УОЩШАСУЛИОВШІ (щасливі)

Картка 1. У поданих словах позначте закінчення ,основу і корінь:

Ліс, лісовий, лісочок, лісовик.

Картка 2. У поданих словах позначте корені:

Холодних, похолодало, холод.

Картка 3. Позначте у поданих словах корені:

Промовляти, змова. промова, підмова.

Картка 4. Позначте у словах закінчення і корінь:

Квіти, квітучий, у квітках.

Картка 5. Доберіть до поданих слів синоніми:

Іде – ..., розмовляти – ..., абетка – ...

Картка 6. Доберіть до слів антоніми:

Високо – ..., гора – ..., сум – ..., сухий – ...

Тестові завдання

1. Слова, що мають спільний корінь, називаються...

- A) синоніми;
- Б) споріднені;
- В) антоніми;

2. Визнач споріднене слово до слова мука.

- A) мучити;
- Б) борошно;
- В) мучний;

3. Запишіть спільнокореневі слова групами. Познач у них корінь.

Цибуля, груша, цибулинка, лебідь, лебединий, грушевий, цибулька, цибулиння, грушка, лебедятко.

- 1.)
- 2.)
- 3.)

4. Добери і запиши до поданих слів споріднені слова, познач корінь.

Квітка -

Дощ -

Ялинка -

5. Підкресли слова, споріднені із словом шпак, однією рискою, а форми цього слова – двома.

Жили собі шпаки. Батьки їх співати по - шпачиному навчили. Шпак – пташка миролюбива. Злагода панувала у шпаківні. Шпачата одне одного поважали.

МКБМУДКМЬКТМЕ

УОЩШАСУЛИОВШІ

Спільнокореневі
слова.

Корінь слова.

Хай дзвенить пташиний спів
І біжить гірський струмок,
А шкільний дзвінок скликає
Учнів на новий урок.

Девіз нашого уроку:

“Уважність,
старанність, праця –
наш шлях до знань”

Корінь - багатозначне слово

Корінь – основна, значуща частина слова



Корінь - орган рослини



Зуб має корінь

Корінь - початок, джерело чого-небудь

Корінь – це
спільна (однакова)
частина
споріднених слів.



Опрацювання алгоритму міркування, як правильно визначити корінь слова.

Міркуй так!

Щоб визначити в слові корінь, треба дібрати до нього кілька спільнокореневих слів. Такими словами до слова тихенький будуть тихий, тихо, тихенько.

Спільна частина в усіх цих словах – **тих-**. Це і є **корінь**.

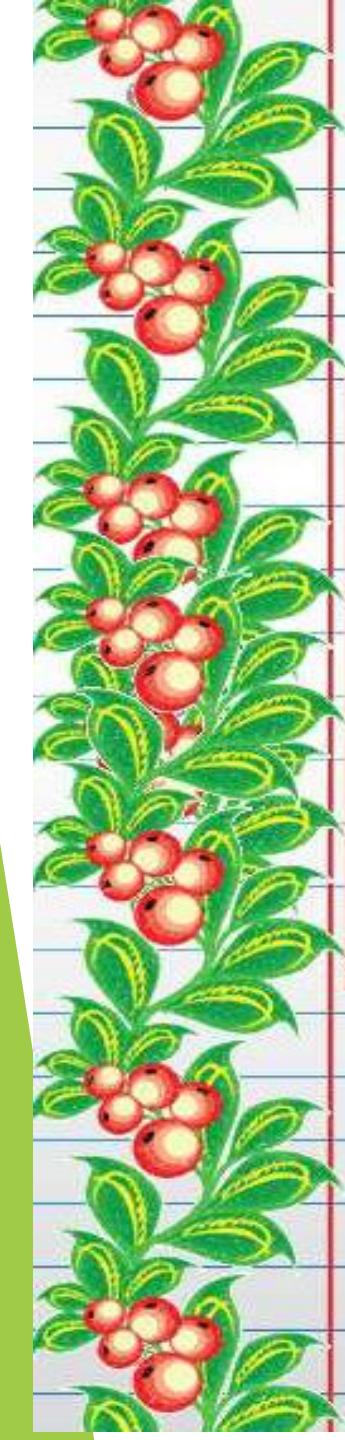
ГРИБ
ГРИБНИЙ
МАСЛЮК
ГРИБНИК
ГРИБОЧОК



**Вкраїна , як ненька одна,
Люблю я всім серцем свою
Батьківщину,
Для мене – найкраща вона.**

**Мені Україна за все наймиліша -
Це рідна Вітчизна як мати – одна.**

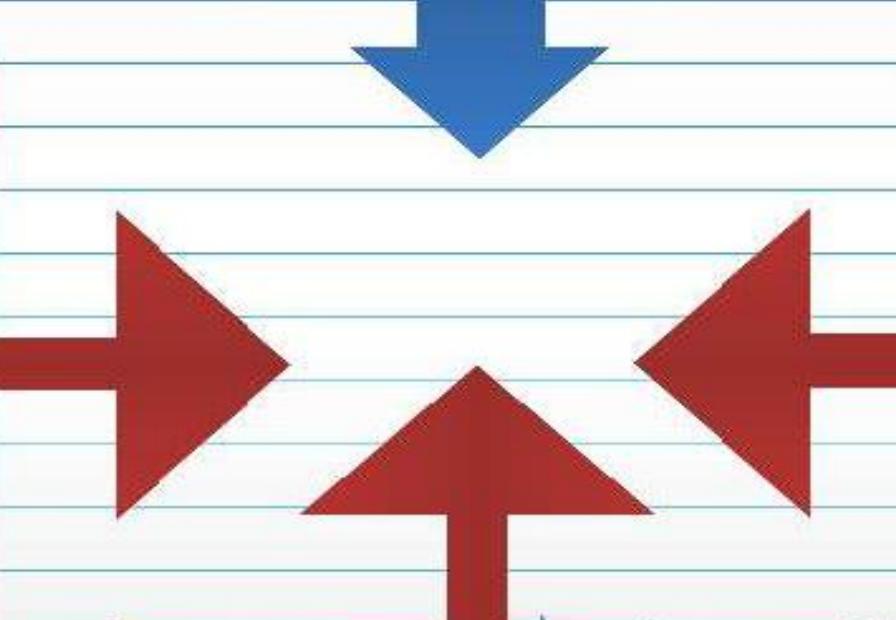
**Для кожного з нас вона Батьківщина,
Найкраща у цілому світі вона.**



СПІЛЬНОКЕРЕНЕВІ СЛОВА

Схоже
значення,
спільний
корінь

Належать
до різних
частин
мови



Мають
спільну
частину

Сьогодні на уроці я дізнявся.....

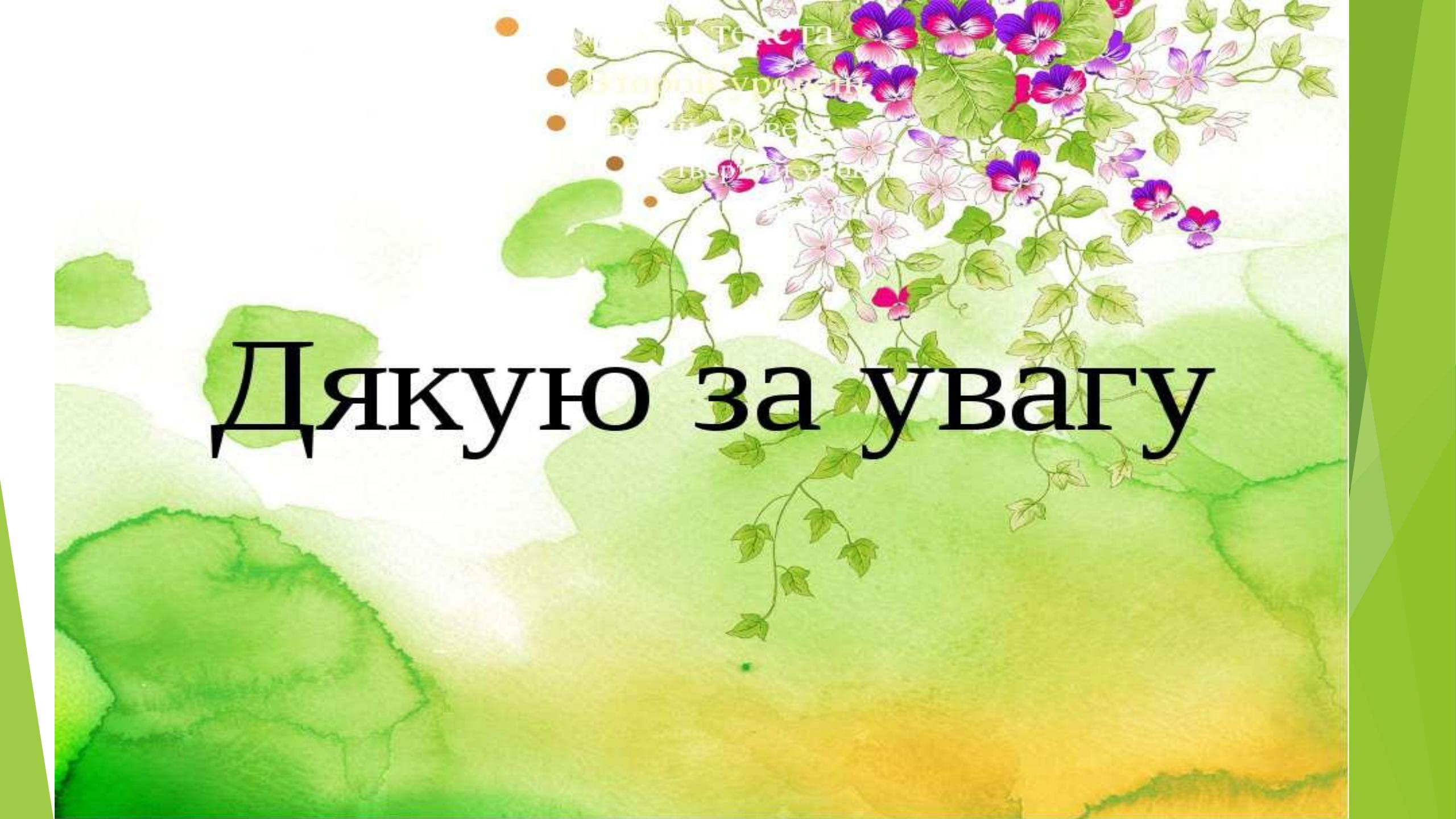
Сьогодні на уроці я вчилася

Корінь слова – це

Найбільше на уроці мені
сподобалось....

Свої знання я зможу
використати.....

Наш урок був.....



ДякуЮ за увагу